

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023)

*20.80009.0807.24. Patrimoniul etnografic și natural al Republicii Moldova –
salvgardare muzeală pentru sporirea coeziunii sociale*

Prioritatea Strategică _____ Provocări societale _____

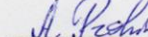
Directorul organizației

_____ VICOL Petru _____

Consiliul științific/Senatul

_____ CANDU Teodor _____

Conducătorul proiectului

_____ PROHIN Andrei _____

L.Ș.

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Implementarea acțiunilor complexe de salvagardare a elementelor reprezentative ale patrimoniului etnografic și natural al Republicii Moldova

2. Obiectivele etapei anuale

1. Arhivarea informației privind bunurile din patrimoniul cultural și natural de pe teritoriul republicii;
2. Facilitarea perpetuării valorilor patrimoniului cultural imaterial în societatea contemporană;
3. Amenajarea spațiilor naturale destinate salvagădării speciilor vegetale autohtone și educației ecologice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Va fi continuată clasarea patrimoniului muzeal conform legislației în vigoare.
2. Vor fi elaborate și promovate metode moderne de restaurare și conservare a pieselor din colecțiile muzeale.
3. Vor fi expertizate bunuri culturale deținute de cetățeni.
4. În parteneriat cu comunitățile locale, vor fi salvagardate de la dispariție și muzeificate bunuri culturale valoroase.
5. Se va oferi suport didactic meșterilor populari și designerilor contemporani în scopul valorificării modelelor culturii tradiționale în arta textilelor, ceramicii, prelucrării lemnului.
6. Vor fi introduse și cultivate specii vegetale reprezentative în Grădina Botanică a muzeului.
7. Vor fi promovate în interiorul și în afara țării elementele patrimoniului cultural imaterial, inclusiv dosarul „Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”, propus pentru înscriere în „Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității”.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Au fost elaborate fișe analitice, rapoarte de susceptibilitate și rapoarte de evaluare ale mai multor categorii de piese din domeniile etnografiei (ștergare, scoarțe) și ale științelor naturii (plante, păsări, monolite de soluri, vestigii de paleontologie), fiind realizate dosare de clasare pentru înscriere în Registrul Patrimoniului Cultural Mobil Național.
2. Membrii Comisiei de Restaurare au monitorizat calitatea lucrărilor de restaurare și conservare ale pieselor muzeale, care necesitau intervenții urgente, formulând recomandări menite a salvagarda caracteristicile originare ale bunurilor culturale.
3. Au fost expertizate 871 de covoare deținute de cetățeni, pentru cele mai valoroase dintre ele fiind interzisă înstrăinarea peste hotare.

4. Prin contribuția cercetătorilor și în cooperare cu comunitățile locale, colecțiile muzeale au fost completate cu 146 de bunuri culturale (covoare, ștergare, elemente ale costumului popular, unelte de muncă, dispozitive casnice).

5. Cercetătorii muzeului au oferit suport științific meșterilor populari și designerilor, privind respectarea modelelor tradiționale în creațiile lor, sub formă de consultații, organizarea de expoziții și târguri, prezentarea de comunicări științifice, editarea diferitor tipuri de publicații.

6. Au fost întreprinse lucrări de menținere a fondului vegetal al Grădinii Botanice, precum și de completare a lui cu specii de plante și arbori.

7. Au fost întreprinse mai multe acțiuni, de diferit gen, în scopul promovării dosarului de candidat UNESCO „Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”, depus pentru înscriere în „Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității”.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini)

Salvgardarea, promovarea pe plan național și internațional a patrimoniului cultural imaterial. A fost acordat suport documentar și științific delegațiilor României și Republicii Moldova la Paris, pentru promovarea la UNESCO a dosarului „Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”. Pentru dosarul menționat, precum și pentru alte elemente de patrimoniu imaterial (tradiții calendaristice, meșteșuguri populare), s-au întreprins diverse acțiuni de promovare: editarea publicațiilor de specialitate și de popularizare, organizarea expozițiilor, atelierelor de lucru, manifestărilor științifice, participarea la emisiuni radio și televizate. De asemenea, au fost întreprinse documentări pentru pregătirea dosarelor a 2 meșteri populari (Tatiana Popa, Ecaterina Popescu), candidați la Titlul Onorific de Purtător de Tezaur Uman Viu. Dosarele respective urmează a fi aprobate de Ministerul Culturii, iar titlul menționat să le fie decernat în cadrul Forumului Patrimoniului Cultural Imaterial.

Elaborarea dosarelor de clasare a pieselor de patrimoniu cultural mobil. În vederea salvagădării bunurilor de patrimoniu din domeniile etnografiei și științelor naturii, a fost finisată elaborarea a 4 dosare de clasare a 52 de piese din diferite colecții (Pedologică, Ornitologică, Ierbar, Paleontologică). Alte câteva dosare (consacrate colecțiilor de ștergare, covoare, obiecte din lemn) se află într-un stadiu avansat de finisare. În rezultatul elaborării dosarelor respective, au fost verificate documentele de evidență, fiind aduse precizări cu caracter documentar; a fost evaluată starea de conservare a pieselor respective și au fost selectate piesele ce necesită prioritar intervenția restauratorilor; a fost reevaluată valoarea culturală și științifică a pieselor din perspectiva standardelor actuale în domeniul patrimoniului cultural. Dosarele urmează a fi prezentate Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor, pentru înscriere în Registrul Patrimoniului Cultural Mobil Național.

Inventarierea, conservarea patrimoniului cultural și natural, modernizarea condițiilor de păstrare a sa. Prin transferul a 1548 de piese din câteva colecții de Științe ale Naturii (ierbar, carpologică, insecte, scoici și stele de mare, pești și reptile, păsări, mamifere, coarne) din depozitul provizoriu în depozitul permanent, recent amenajat și optimizat, a fost realizată reinventarierea, documentarea și fotografierea pieselor. A fost efectuată redactarea științifică și tehnică a 20 de

registre de patrimoniu pentru compartimentul Științele Naturii (format electronic), fiind precizate, verificate și actualizate denumirile speciilor.

S-a realizat inventarierea probelor geologice (cu preluarea unor parametri strict necesari), dintre care, ulterior, vor fi selectate cele mai reprezentative și utilizate la elaborarea fișelor analitice ale pieselor. Au continuat lucrările de optimizare a spațiului ocupat de carotele geologice, în cadrul depozitului Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală (MNEIN), prin delimitarea pieselor cu/fără număr de inventar și separarea acestor două categorii de piese una de alta. Spațiul eliberat a fost optimizat și completat cu alte probe, ce corespund cerințelor. Au fost descrise și introduse în Catalog 150 mostre de roci selectate din multiplele carote care se află în depozitul MNEIN.

Au fost transportate o mare parte din piesele paleontologice în depozitul de paleontologie al muzeului. Au fost efectuate lucrări de preparare preventivă: împachetarea în cutii și plicuri de plastic a pieselor de moluște, foci (peste 250 de piese, cariera Hulbocica), mamifere terestre (Răspopeni). Au fost digitalizate peste 150 de imagini ale pieselor paleontologice din colecțiile MNEIN și din expedițiile de pe teren.

S-au reactualizat și evaluat determinările speciilor, familiilor, locul de colectare, precum și alte criterii, pentru cca 69 piese de ierbar din anii 1949-1950. S-au sistematizat, cu evidențierea autorilor ce au colectat/determinat și a altor criterii, 185 piese de ierbare din anii 1951-1960.

Au fost selectate și documentate 64 de piese din Colecția Ornitologică, propuse pentru restaurare pentru perioada 2022-2023. A fost elaborat Programul de completare a Colecției Ornitologice a MNEIN, cu piese ce țin de compartimentul *Păsări decorative*.

În rezultatul inventarierii și cercetării științifice a fluturilor din familia Nymphalidae (*Lepidoptera: Papilionoidea*) din colecția entomologică „R. Stepanov” din patrimoniul muzeului, a fost stabilită apartenența taxonomică și statutul de conservare a exemplarelor din colecție. Au fost efectuate traduceri, verificări și precizări ale siturilor de colectare (multe dintre aceste puncte aparțin Ucrainei, anterior aceste teritorii fiind parte componentă a Basarabiei). În cadrul realizării planului anual de cercetări științifice în Grădina Botanică a MNEIN, au fost efectuate colectări ale materialului entomologic. A continuat lucrul asupra Catalogului digital pentru baza de date a Colecției entomologice din MNEIN și a colecției „R. Stepanov”.

În urma lucrărilor de primăvară în microexpozițiile cu floră ornamentală, a fost asigurată continuitatea tufelor de levănțică (*Lavandula angustifolia*), țigăncușelor, trandafirilor (*Rosa* sp.), garoafelor (*Dianthus caryophyllus*), sedumului (*Sedum*), lalelelor (*Tulipa*), zambilelor (*Hyacinthus orientalis*), narciselor (*Narcissus*). În cadrul expediției de cercetare a speciilor de arbori decorativi din Parcul Conacului *Balioz* din Ivancea, Orhei au fost preluați puiți de merișor (*Buxus sempervirens*) pentru completarea spațiilor cu floră ornamentală. Au fost plantați 10 de puiți de fag în Grădina Botanică a MNEIN. A fost elaborat un nou proiect de amenajare, optimizare și modernizare a Grădinii Botanice și Vivariului MNEIN.

Ca urmare a inventarierii a 170 de piese de etnografie, au fost aduse precizări în documentele de evidență muzeală. Au fost analizate 261 de fotografii și 26 de aparate foto, fiind reevaluată valoarea lor științifică și culturală.

Prin inventarierea a 950 de prosoape din colecția MNEIN, au fost aduse precizări în documentele de evidență muzeală, a fost apreciată starea lor de conservare și determinate măsurile necesare salvagărdării lor.

Cercetarea obiectelor de patrimoniu etnografic și natural pe teren. Au fost realizate ieșiri în teren, în limitele localităților: Ghidighici, Vatra, Trușeni, Sângera și partea de sud-vest a or. Chișinău, în scopul cartării obiectelor geologice și geomorfologice (aflorimente, cariere, ravene, alunecări de teren). S-au întreprins deplasări în raionul Șoldănești (în limitele localităților Sănătăuca, Japca, Bursuc), în scopul studierii aflorimentelor de vârstă neogenă și determinarea faunei găsite. În scopul popularizării patrimoniului geologic al Republicii Moldova, în cadrul a trei deplasări în teren, au fost realizate cercetări ale formațiunilor Ediacarane din zona Naslavcea-Otaci și cariera Cosăuți (Soroca).

În cadrul deplasărilor în s. Slobozia-Horodiște, raionul Rezina, s. Pererâta, r-nul Briceni, Gașpar, Chiurt, Târnova, r-nul Edineț, Târnova, r-nul Dondușeni, au fost realizate prospecțiuni de suprafață ale așezărilor culturii Cucuteni-Tripolie, fiind colectate fragmente de ceramică preistorică pentru a completa colecția MNEIN de arheologie.

Au fost întreprinse expediții de documentare a monumentelor de istorie, arhitectură populară, precum și a patrimoniului imaterial în următoarele localități: s. Ivancea, r. Orhei (Conacul Balioz, casele de locuit și cimitirul satului); s. Țipova, r. Rezina (Mănăstirea rupestră Horodiște-Țipova); s. Parcovă, raionul Edineț (pregătirea monografiei satului); s. Lozova, r. Strășeni, s. Costești, r. Ialoveni (activitatea meșterilor lemnari contemporani); s. Selemet, raionul Cimișlia (documentarea varietății ștergarelor, costumelor populare, patrimoniului muzeului din localitate); s. Goian, r. Criuleni, s. Ustia, r. Dubăsari, s. Răculești, r. Criuleni, s. Bălășești, r. Criuleni, s. Butuceni, r. Orhei, s. Jora de Jos, r. Orhei, s. Ișnovăț, r. Criuleni, s. Miclești, r. Criuleni, s. Drăgușeni, r. Strășeni, s. Cornova, r. Ungheni, s. Năpădeni, r. Ungheni, s. Condrătești, r. Ungheni, s. Costești, r. Ialoveni (documentarea monumentelor comemorative și funerare, a locașurilor de cult); localitățile din raioanele Ocnița (Ocnița, Naslavcea, Verejeni), Dondușeni (Dondușeni, Țaul), Drochia (Drochia, Mândâc), Glodeni (Glodeni, Stârcea, Balatina, Tomeștii Noi, Cuhnești, Movileni, Moara Domnească), Fălești (Fălești, Călinești), Strășeni (Lozova, Stejăreni, Dolna) (documentarea patrimoniului etnografic, toponimic, muzeal, a aspectelor etnogeografice).

În urma realizării unei cercetări prospective a tradițiilor jocului sportiv Oina în satele Ghidighici, raionul Strășeni, Pitușca și Vălcineț, raionul Călărași, a fost determinată viabilitatea acestui element de patrimoniu imaterial în perspectiva pregătirii fișei sale pentru *Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial* și pentru *Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității*.

Studierea temelor individuale din cadrul proiectului. Cercetarea complexă a tradiției cămășii cu altiță din Basarabia, în contextul spațiului românesc, a reliefat profundele valențe sociale și culturale ale cămășii (și, prin extensiune, a întregului costum tradițional) în conștiința omului contemporan. Au fost evidențiate semnificațiile cămășii pentru exprimarea identității personale și colective, perpetuarea memoriei istorice, dialogul cu reprezentanții altor comunități etnice și culturi. A fost relevat impactul diferitor etape ale evoluției istorice asupra cămășii respective, fiind valorificate mărturiile iconografice puțin cunoscute sau inedite. Investigarea aprofundată a colecției de port popular a MNEIN a permis să fie determinată relevanța pieselor din colecție pentru cunoașterea specificului cămășii cu altiță în diferite intervale cronologice. Au fost evidențiate principalele tendințe în confecționarea și valorificarea acestei cămășii în prezent, cu precădere în Republica Moldova.

Studierea particularităților cămășii cu altiță în creația pictorilor pașoptiști din Țara Românească și Moldova, a evidențiat faptul că, deja către mijlocul secolului al XIX-lea, această piesă a fost valorizată ca o emblemă națională a românilor, alături de tricolor. Cămașa cu altiță avea menirea să exprime rafinamentul artistic al poporului român, pentru a argumenta că românii își merită locul între națiunile europene.

În baza colecției muzeale de țesături de interior, au fost puse în lumină tradițiile legate de meșteșugul țesutului în multe ite și perpetuarea lor în contemporaneitate. Țesăturile respective au fost sistematizate, analizate și descrise sub aspect cronologic, geografic, al materiei prime și tehnicilor de lucru, al ornamentării și funcționalității. A fost evidențiată varietatea terminologiei locale în raport cu funcția, locul dispunerii și tehnica decorării.

Examinând particularitățile brutăritului în orașele din Țara Moldovei în sec. XVI-XVII, au fost determinați factorii care au asigurat dezvoltarea acestei ramuri de producție alimentară, sursele de materie primă, ponderea produselor de panificație în sistemul alimentar al Moldovei medievale.

În contextul studierii meșteșugurilor tradiționale de prelucrare a lemnului, au fost evidențiate cunoștințele și reprezentările populare asociate salcâmului, particularitățile utilizării sale în activitatea meșterilor populari din spațiul românesc.

Analizând semnificațiile uneltelor agricole în legendele cosmogonice românești, a fost evidențiată ambivalența lor, având concomitent valențe pozitive și negative. Faptul reflectă caracterul contradictoriu al muncii agricultorului, fiind percepută în viziunea tradițională ca o îndatorire de la Dumnezeu, o sursă de existență și o activitate istovitoare.

Au fost relevate similitudini și diferențe între obiceiurile „Strigatul peste sat” la români și „Judecata cocoșului” la cehii din sudul Moldovei.

Cercetarea formelor contemporane ale măștișorului în Republica Moldova, a condus la concluzia că amuleta exprimă frecvent, în public, mesaje de actualitate. În cadrul relațiilor sociale, măștișorul a devenit o modalitate de a iniția sau consolida o relație cu o altă persoană, precum și a stabili relații diplomatice între state. Prin accesoriile care-l însoțesc și compozițiile în care e integrat, măștișorul exprimă așteptările omului contemporan prilejuite de venirea primăverii.

Pornind de la documentele despre activitatea MNEIN în perioada sovietică, a fost evidențiată instrumentalizarea muzeelor de etnografie în scopuri ideologice. Au fost determinate particularitățile expozițiilor promovate de autoritățile vremii și locul culturii tradiționale în cadrul lor.

Studierea evoluției concepțiilor despre muncă, în urma ocupației Basarabiei de către URSS, a colectivizării, naționalizării, mecanizării, industrializării, etc., a condus la următoarele concluzii: odată cu dispariția proprietății private, dispare și interesul individului față de rezultatul muncii sale; își fac apariția artelurile artizanale și casele de deservire socială, influențând evoluția industriei casnice și a meșteșugurilor; în a doua jumătate a secolului XX, avem nu doar o intensificare a procesului de modernizare a societății, început de altfel încă în perioada interbelică, dar și un alt concept social despre muncă, care a dus la schimbarea atitudinii individului față de aceasta.

A fost relevată contribuția Comisiunii Guberniale Științifice a Arhivelor din Basarabia și a savantului Ioan Halippa la salvagardarea patrimoniului cultural basarabean, în special al celui urban. A fost relevat impactul regimului totalitar-comunist din RSSM asupra dialogului dintre generații și aflării adevărului privind istoria recentă.

Au fost studiate cărțile poștale editate în perioada 1918-1944 aflate în patrimoniul MNEIN. În proces de elaborare se află lista editorilor privați și a editurilor implicate între anii 1918-1944 în procesul de fabricare a cărților poștale ilustrate cu tema „Basarabia”, datele fiind necesare pentru

elaborarea fasciculei 2 a volumului 2 al Catalogului cartofil ilustrat „Istoricul cartofiliei basarabene”, anii 1918-1944.

În procesul de inventariere și cercetare a reprezentărilor plastice antropomorfe și a podoabelor culturii Cucuteni-Tripolie din patrimoniul arheologic al MNEIN, au fost stabilite tipurile de plastică antropomorfă și podoabe prezente în colecția respectivă. Ele sunt reprezentate de statuete feminine cu sau fără decor incizat. Cronologic, statuetele aparțin etapei timpurii a culturii tripoliene (etapa Tripolie A, după T. Passek; cultura Precucuteni, după Vl. Dumitrescu), etapei Tripolie BI/fazei Cucuteni A. Predominante sunt cele din etapa Tripolie CI/faza Cucuteni B ale culturii Cucuteni-Tripolie. Tipurile de podoabe identificate sunt reprezentate de mărgelile de aramă, din molari de cerb nobil, pandantive, brățări spiralice, aplica și pandantive din moluscă Spondylus.

În urma analizei fluturilor din familia *Nymphalidae* (*Lepidoptera: Papilionoidea*), din colecția entomologică „R. Stepanov”, MNEIN, s-a determinat că, din punct de vedere numeric, cel mai bine reprezentate sunt subfamiliile Nymphalinae și Satyrinae, care însumează 37 și respectiv 36 exemplare din 114, ceea ce constituie câte 32%, fiind urmată de subfamilia Apaturinae cu 24 de exemplare (21%) și Heliconiinae cu 17 de exemplare (15%). În ceea ce privește distribuția speciilor în subfamilii, mai numeroase sunt subfamiliile Satyrinae, Apaturinae și Nymphalinae care înregistrează 13, 10 și respectiv 8 specii. Subfamilia Heliconiinae include doar cinci specii. Rezultatele acestor studii contribuie la o mai bună înțelegere a diversității faunistice și distribuției lepidopterelor pe teritoriul Republicii Moldova.

Elaborarea lucrărilor științifice circumscrise proiectului. Cercetătorii MNEIN au publicat **65 de lucrări științifice**, dintre care: o monografie, 3 capitole în monografii, 11 articole științifice, 30 de rezumate ale comunicărilor, 11 lucrări de alt gen (cataloge, **hărți**, pliante, panouri expoziționale), 9 articole de popularizare. Au fost prezentate **50 de comunicări** în cadrul conferințelor științifice din țară și de peste hotare. Au fost elaborate și redactate o serie de articole și recenzii pentru revista *Buletin Științific*, fascicula Etnografie și Muzeologie, respectiv, fascicula Științele Naturii, care urmează a fi publicate. Lucrările menționate pun în valoare aspecte inedite sau insuficient cunoscute ale patrimoniului etnografic și natural din colecțiile MNEIN, de pe teritoriul republicii, valențe ale evoluțiilor socio-culturale din Basarabia în sec. XIX-XX, realități culturale contemporane, contribuția marilor personalități la cercetarea și salvagardarea patrimoniului cultural național.

Asigurarea suportului științific pentru expozițiile muzeale. Pentru pregătirea Expoziției „File din istoria familiei și conacului Balioz” și a Expoziției „Arhitectura vernaculară din zona Orheiului”, au fost studiate și selectate materiale informative, fotografii și piese din patrimoniul MNEIN pentru compartimentele: fondarea conacului și edificarea construcțiilor auxiliare de pe moșie, destinele membrilor familiei Balioz, istoricul și biodiversitatea florei parcului Balioz, istoria Muzeului Meșteșugurilor Populare de la Ivanca, particularitățile arhitecturii locuințelor și gospodăriilor tradiționale de la Orheiul Vechi și din regiunile învecinate. De asemenea, rezultatele cercetărilor științifice din cadrul proiectului se regăsesc în diferite tipuri de materiale (descrieri ale pieselor muzeale, fișe analitice, fotografii, etichete și planșe informative) pregătite pentru expozițiile „Frumuseți înaripate. Păsări decorative din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală” (21 aprilie – 30 iunie), „Podoaba veșniciei. Expoziție de pictură a artistei Galina Vieru și costume tradiționale din patrimoniul muzeal” (26 iunie – 18 septembrie), „Țeserea lumii. Scoarțe românești din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și al Muzeului Național al Țăranului Român” (București, 8 septembrie – 23 octombrie). Cu participarea

cercetătorilor, a fost organizat, în premieră în Republica Moldova, Festivalul Legendelor, la Complexul Muzeal „Țipova-Saharna” (17 septembrie).

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2022 în cadrul proiectului din Programul de Stat 20.80009.0807.24. Patrimoniul etnografic și natural al Republicii Moldova – salvgardare muzeală pentru sporirea coeziunii sociale

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1.monografii internaționale

1.2. monografii naționale – 1

1. BUZILĂ, V. *Retorică vestimentară: cămașa cu altiță (valorificând colecțiile Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și contextul realităților culturale)*. Trad. în engleză S. Chirilă, A. Prohin. Chișinău: Lexon-Prim, 2022. 311 p. ISBN 978-9975-163-16-3 (ediție bilingvă română-engleză).

2. Capitole în monografii naționale/internaționale – 3

1. BUZILĂ, V. Purtători de patrimoniu și promotori ai artei acului. În: 6 ani de cămăși tradiționale cusute în Șezătoarea Basarabiei. Chișinău: Tipografia Bons Office S.R.L., 2022, pp. 4-15. ISBN 978-9975-87-982-8.

2. BUZILĂ, V. Preambul. În: LUTIC, M. Timpul sacru. Sărbătorile de altădată. Ediția a III-a. Iași: Editura Vasiliana '98, 2022, pp. 13-15. ISBN 978-973-116-751-0.

3. CÂRCIUMARU, M., NIȚU, E.-C., OVIDIU, O., **OBADĂ, Th.**, LUPU, F.-I., LEU, M. Gravettian and Epigravettian Personal Ornaments in Eastern Carpathians. În: Materiale și Cercetări Arheologice, Serie nouă, Suplimentum I, Scripta Praehistorica. Miscellanea in Honorem Mariae Bitiri Dicata, Edited by Roxana Dobrescu, Adina Boroneanț, Adrian Doboș. Târgoviște: Editura Cetatea de Scaun, 2021, pp. 275-290. ISBN 978-606-537-545-1. https://www.researchgate.net/publication/358606375_Gravettian_and_Epigravettian_personal_ornaments_in_Eastern_Carpathians

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF) – 3

1. DEWAELE, L., GOL'DIN, P., MARX, F.G., LAMBERT, O., LAURIN, M., **OBADĂ,**

Th., de BUFFRÉNIL, V. Hypersalinity drives convergent bone mass increases in Miocene marine mammals. *Current Biology.*, 2022, vol. 32, 1–8. ISSN 0960-9822, **IF 10.834**

<https://authors.elsevier.com/a/1e70-3QW8RwqWw>

2. BIRARDA, G., CAGNATO, C., PANTYUKHINA, I., STANI, C., CEFARIN, N., SORRENTINO, G., BADETTI, E., MARCOMINI, A., LUBRITTO, C., KHLOPACHEV, G., COVALENCO, S., **OBADA, T.**, SKAKUN, N., VACCARI, L., LONGO, L. Direct morpho-chemical characterization of elusive plant residues from Aurignacian Pontic Steppe ground stones: supper's ready for Homo Sapiens. *Science Advances*, 25 p.

https://www.researchgate.net/publication/343182194_Direct_morpho-chemical_characterization_of_elusive_plant_residues_from_Aurignacian_Pontic_Steppe_ground_stones DOI: 10.1101/2020.07.23.212324 **IF: 12.530.**

3. DEMAY, A.,*, M.A., JULIEN, A., M., ANGHELINU, B., P.S., SHYDLOVSKYI C., L.V., KOULAKOVSKA, D., S., PEAN, A., D.V., STUPAK, D., P.M., VASYLIEV, D., **OBADA, T.**, E., P. WOJTAL, F., BELYAEVA, V.I. Study of human behaviors during the late pleniglacial in the East European Plain through their relation to the animal world L. *Quaternary International*. 2021, vol. 581-582, 258–289.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S104061822030673X> **IF: 2.130.**

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute – 4

1. CIOBANU, C.Gh. Utilizarea ștampilelor tarifare de inflație la francarea corespondenței în Republica Moldova (VI). *Philatelica.ro. Serie nouă*. Ianuarie-martie 2022, nr. 10(66), 2-6, 17. ISSN 2065-6009 (Online).

2. CIOBANU, C.Gh. Chișinău-Sibiu: trei decenii de colaborare filatelică. *Philatelica.ro. Serie nouă*. Aprilie-iunie 2022, nr. 11(67), 4-7. ISSN 2065-6009 (Online).

3. DEMAY, L., **OBADĂ, T.** Complementary analyses of faunal remains of the lower level of Climăuți II (Republic of Moldova). *Arheologia Moldovei*. Iași, 2021, vol. XLIV, 251-272. ISSN: 0066-7358. E-ISSN 2501-5893.

https://www.researchgate.net/publication/359231117_COMPLEMENTARY_ANALYSES_OF_THE_FAUNAL_REMAINS_OF_THE_LOWER_LEVEL_OF_CLIMAUTI_II_REPUBLIC_OF_MOLDOVA

4. PROHIN, A., **Rec.:** M. Brihuneț. Cimitirele ortodoxe din Republica Moldova. Istorie. Arhitectură. Sculptură (sec. XVIII – prima jum. sec. XIX). *Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei*, Iași. 2021, vol. XXI, 380-385. ISSN 1583-6819. <https://ceeol.com/search/article-detail?id=1000676>

4.3. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei – 2

1. **CURCUBĂT, S.; PANĂ, S.; NAGACEVSCHI, T.; BADIUC, I.** Colecțiile pedologice din patrimoniul unor instituții de cercetare din Republica Moldova. *Buletinul Academiei de Științe al Moldovei. Științele vieții*. 2021, 2 (344), 148-163 (Categorica B). ISSN 1857-064X. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/148-163.pdf

2. PROHIN, A. Nicolae Iorga și educația pentru patrimoniu. *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*. 2022, nr. 1(42), 147-151 (Categorica B). ISSN 2345-1408; E-ISSN 2345-1831. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/147-151_30.pdf

4.4. în alte reviste naționale – 1

1. BODEAN, S., KASHINA, E. The oldest logboat on the territory of the Republic of Moldova (The monoxylon from Măcărești). *Pyretus. Buletinul Muzeului de Istorie și Etnografie Ungheni*. 2022, VII, 21-23. ISSN 2587-3342.

https://www.academia.edu/87396094/The_oldest_logboat_on_the_territory_of_the_Republic_of_Moldova_the_monoxylon_from_M%C4%83c%C4%83re%C8%99ti

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 1

1. CIOBANU, C.Gh. Istoria apariției primelor mărci poștale ale Moldovei suverane. În: *Republica Moldova în căutarea identității: Materialele Conferinței Științifice Internaționale 30 de ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, 23-24 august 2021 / coordonatori: Anatol Petrencu, Ion Negrei. Chișinău: Cartdidact, 2022, pp. 575-588. ISBN 978-9975-3533-0-4.*

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 6

1. BODEAN, S. Cercetări arheologice de suprafață în siturile Cucuteni A/Tripolie BI din nord-vestul Republicii Moldova. În: *Simpozionul Național PETRODAVA, ediția a III-a. Program și Rezumate*. Piatra-Neamț, 2022, pp. 119-122. ISSN 2668-3237.

https://www.academia.edu/89018508/Cercet%C4%83ri_arheologice_de_suprafa%C8%9B%C4%83_%C3%AEn_siturile_Cucuteni_A_Tripolie_BI_din_nord_vestul_Republicii_Moldova

2. BRIHUNETȚ, M. 200 de ani de la sfințirea bisericii Sf. Ierarh Nicolae din orașelul Sculeni, raionul Ungheni (1822-2022). În: *Simpozionul Internațional „Monumentul - Tradiție și Viitor”*. Ediția a XXIV-a. Program. Muzeul municipal „Regina Maria”, Iași, 6-9 octombrie 2022, pp. 28-29. ISBN (lipsește).

3. BRIHUNETȚ, M. Schituri ortodoxe din Moldova fondate de călugări originari din Ucraina. În: *Simpozionul Național „PETRODAVA”*. Complexul Muzeal Național Neamț, ediția a III-a. Program și rezumate. Piatra-Neamț, 2022, pp. 164-165. ISSN 2668-3237.

4. LOZOVANU, D., BUNDUC, P., CUJBĂ, V. Evaluation of the health aspects of the

human development index in the Northern Development Region of the Republic of Moldova. In: *Book of Abstracts. Seminarul Geografic Internațional „Dimitrie Cantemir”*, Iași, 14-16 octombrie, pp. 83-84. <http://www.geo.uaic.ro/cantemir/wp-content/uploads/2022/10/CANTEMIR-AFGP-2022.pdf>

5. MOCREAC, N., ȚUGULEA, C., DERJANSCHI, V. An annotated catalogue of the Orthoptera Collection of „R. Stepanov” from the National Museum of Ethnography and Natural History of the Republic of Moldova. In: *The Museum of Oltenia Craiova. Natural Sciences Department. The scientific international conference “The Museum and Scientific Research” The 29th Edition. Book of Abstracts. 15-17 September 2022*, Craiova, Romania, p. 96. ISSN 2668-5469.

6. PROHIN, A. Mărtisorul în Republica Moldova: cinci ani de la înscrierea pe Lista reprezentativă UNESCO. În: *Conferința Internațională de Etno-didactică „Soluții educaționale pentru valorificarea etică a patrimoniului cultural imaterial”*. Iași, 2022, p. 12. ISBN (lipsește).

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 5

1. BODEAN, S. Plastica antropomorfă eneolitică din colecția Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală. În: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”. Program și rezumatele comunicărilor. Ediția a V-a. Iași-Chișinău, 22 februarie 2022*, p. 27. ISSN 2558-894X. https://asm.md/sites/default/files/2022-02/Patrimoniul_cultural_ieri_22.02.2022_Condraticova.pdf

2. BRIHUNEȚ, M. Viața și activitatea ieromonahului-zugrav Anatolie Zdoicevski, în Podolia și Basarabia sfârșitului de secol XVIII – început de secol XIX. În: *Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei, ediția XXXII, Chișinău, 27-28 octombrie 2022. Program - rezumatele comunicărilor*. Chișinău, 2022, pp. 136-137. ISBN 978-9975-87-140-2. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166408

3. DUDNICENCO, N. Brutăritul în orașele din Țara Moldovei în sec. XVI-XVII. În: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”. Program și rezumatele comunicărilor. Ediția a V-a. Iași-Chișinău, 22 februarie 2022*, pp. 43-44. ISSN 2558-894X. https://asm.md/sites/default/files/2022-02/Patrimoniul_cultural_ieri_22.02.2022_Condraticova.pdf

4. PROHIN, A. Mărtisorul astăzi: valențe artistice și culturale. În: *Conferința Științifică Internațională „Învățămintul artistic – dimensiuni culturale”. 15 aprilie 2022. Tezele comunicărilor*. Chișinău, 2022, pp. 106-107. ISBN 978-9975-117-81-4. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/156738

5. ȘIȘCANU, E. Contribuția Comisiunii Guberniale Științifice a Arhivelor din Basarabia și, în special a lui Ioan Halippa, la salvagardarea patrimoniului cultural imaterial din Basarabia. În: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”. Program și rezumatele comunicărilor. Ediția a V-a. Iași-Chișinău, 22 februarie 2022*, pp. 112-113. ISSN 2558-894X. https://asm.md/sites/default/files/2022-02/Patrimoniul_cultural_ieri_22.02.2022_Condraticova.pdf

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale – 19

1. BODEAN, S. Contribuția fraților Ion și Nicolae Moroșan la cunoașterea siturilor Cucuteni-Tripolie din spațiul Prut-Nistru. În: *Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. XIX – prima jum. a sec. XX. In memoriam Acad. Iustin Frățiman”*. Ediția a III-a. 23 septembrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 20-21. ISBN 978-9975-163-41-5. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/164687
2. BODEAN, S., POSTOLACHI, A. Pandantivul dintr-un molar uman din componența depozitului de la Cărbuna. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 28-29. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166689
3. BRIHUNEȚ, M. Opera literară și artistică a Înalț Preasfințitului Anatoliei Martânovschi. (150 de ani de la trecera la cele veșnice. 1793-1872). În: *Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. XIX – prima jum. a sec. XX. In memoriam Acad. Iustin Frățiman”*. Ediția a III-a. 23 septembrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 7-8. ISBN 978-9975-163-41-5. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/164672
4. BRIHUNEȚ, M. Biserica de lemn Sf. Mai Mari Voievozi din satul Hirișeni, raionul Telenești. Între legende și documente istorice. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 7-8. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166618
5. BUZILĂ, V. Șuierătoare/țuruiece de lut: cândva jucării pentru copii, acum suvenire. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 9-11. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166619
6. CANDU, T. Constantin N. Tomescu, cercetător al arhivelor din Chișinău. În: *Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. XIX – prima jum. a sec. XX. In memoriam Acad. Iustin Frățiman”*. Ediția a III-a. 23 septembrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 18-19. ISBN 978-9975-163-41-5. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/164686
7. COJUHARI, T., ȘABANOVA, G., VRABIE, T. Raporturile sol-plantă în salvagardarea ecosistemelor silvice. II. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 38-40. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166696
8. CURCUBĂȚ, S., PANĂ, S., BADIUC, I. Metode și tehnici de preparare a monoliților de sol. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 41. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166697
9. DERJANSCHI, V. Ploșnițele „Tigri” în fauna heteropterelor din Republica Moldova. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*.

Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 42-43. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166699

10. DUDNICENCO, N. Salcâmul și lumea obiectelor create din lemnul lui. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 14. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166678

11. FRANCOVSCHI, I., CIOBOTARU, V., DIDUH, A. Formațiunile ediacarane (Vendiane) din nordul Republicii Moldova. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 45-46. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166701

12. LOZOVANU, D. Cercetarea comunităților etnice: între documentare și realitățile din teren. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 20-21. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166685

13. MACOVEI, T. Colecția de podoabe din vremurile cele mai timpurii al MNEIN. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 30-31. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166690

14. ONOFRIESCU, V. Premisele istorice și culturale de constituire a colecției de ceramică a Muzeului Zemstvei. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 32. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166691

15. PROHIN, A. Petru Caraman despre valoarea muncii în tradiția populară românească. În: *Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. XIX – prima jum. a sec. XX. In memoriam Acad. Iustin Frățiman”*. Ediția a III-a. 23 septembrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 24-25. ISBN 978-9975-163-41-5. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/24-25_56.pdf

16. PROHIN, A. Ambivalența uneltelor agricole în legendele populare românești. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 34-35. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166693

17. ȘIȘCANU, E. Simbol și semnificație a dansului Hora în țesăturile tradiționale. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 12-13. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166677

18. ȚUGULEA, C., DERJANSCHI, V. Diversitatea faunistică a Lepidopterelor din Familia Nymphalidae (Lepidoptera: Papilionidea) din colecția entomologică „R. Stepanov”. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 44. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166700

19. VICOL, P. Schița de proiect privind restaurarea și reabilitarea imobilului fostei Adunări a Zemstvei Guberniale din Basarabia. În: *Sesiunea științifică anuală „Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii”*. Ediția XXXIII. 21 octombrie 2022. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 22-23. ISBN 978-9975-163-45-3. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166686

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice) – 11

1. *Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova* (1 pliant, 2 pagini, în română).

2. *Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova* (10 planșe informative, 95 x 65 cm, în română).

3. CIOBANU, C.Gh. *Expoziția de Filatelie, Cartofilie și Medalistică cu participare internațională „Naționala 2022”. Salonul Filatelic „Eminesciana”. Salonul Filatelic „Chișinău-Sibiu”. Catalog*. Chișinău: S.n., 2022. 60 p. ISBN 978-9975-163-28-16.

4. CIOBANU, A., CIOBANU, C. Gh. *Istoria emisiunii poștale „Prima aniversare de la proclamarea suveranității Republicii Moldova”. Erori, varietăți și curiozități filatelice. Catalog specializat ilustrat*. Trad. în engleză S. Chirilă. Chișinău: S.n., 2022. 84 p. ISBN 978-9975-163-18-7 (ediție bilingvă română-engleză).

5. CIOCANU, M. *Textile de interior din lână țesute în multe ițe. Din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală. Catalog*. Chișinău: Lexon-Prim, 2022. 127 [1] p. ISBN 978-9975-163-42-2.

6. *Complexul muzeal Țipova-Saharna* (29 de planșe informative, 120 x 80 cm, în română, engleză, rusă).

7. *File din istoria conacului Balioz* (3 pliante, 2 pagini, în română, engleză, rusă).

8. **LOZOVANU, D., PANTEA, C.** Localități și locuri ale memoriei din comunitățile istorice românești din Grecia. Hartă digitală, Institutul Cultural Român, București, 2022. https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1tryuKg9IwnLf_9FiBdixvnuWwuGUgcI&ll=38.56099283161106%2C21.98010474267868&z=7

9. **LOZOVANU, D., PANTEA, C.** Localități și locuri ale memoriei din comunitățile istorice românești din Croația. Hartă digitală, Institutul Cultural Român, București, 2022. https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?fbclid=IwAR3lvA4YP-6QWr_09-POpyeIH-Msxf06FHiWMDID4W_UOsfYEuFiOBfANoE&mid=1PJJV_LI9qDaBgJmSwy4SoAAK6eI3kr4&ll=44.161937979245025%2C17.230517547433916&z=7

10. **LOZOVANU, D., PANTEA, C.** Localități și locuri ale memoriei din comunitățile istorice românești din Bosnia și Herțegovina și Muntenegru. Hartă digitală, Institutul Cultural Român, București, 2022. https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1Pt_QqHI77z6BBGQYzjpFGDv6On0_9lc&ll=43.37332548700124%2C18.75535634740315&z=7

11. *Țeserea lumii: scoarțe românești din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și al Muzeului Național al Țăranului Român. Catalog de expoziție / autori texte: P. Vicol, V. Buzilă, V. Șt. Nițulescu, H.S. Ilea, N. Stoican. București: Martor, 2022. 79 [1] p. ISBN 978-606-8472-37-9. (ediție bilingvă română-engleză).*

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. *Lucrări științifico-metodice și didactice*

10.1.1. *manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobat de ministerul de resort)*

10.1.2. *manuale pentru învățământul universitar (aprobat de consiliul științific /senatul instituției)*

10.1.3. *alte lucrări științifico-metodice și didactice*

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Rezultatele științifice obținute în cadrul proiectului, în primele zece luni ale anului 2022, contribuie la îmbogățirea cunoștințelor de specialitate în mai multe domenii circumscrise patrimoniului cultural și natural: etnografie, muzeografie, istorie, geologie, botanică, entomologie, ornitologie. O bună parte din lucrările și comunicările prezentate de cercetătorii proiectului oferă **informații inedite**, bazate pe studiul colecțiilor muzeale, a datelor înregistrate la informatori locali, a prospecțiunilor arheologice și geologice pe teren. O altă parte a lucrărilor științifice conțin analize ale istoriografiei de specialitate, abordează **teme de noutate științifică sau insuficient cercetate, se sincronizează preocupărilor altor cercetători** din Republica Moldova, România ș.a.

Aprofundarea cunoștințelor în domeniul patrimoniului etnografic și natural, prin intermediul cercetărilor întreprinse, au un cert impact social. Ele contribuie la **o mai bună cunoaștere a identității și moștenirii culturale** a românilor și altor comunități din Republica Moldova. Aceste cunoștințe sunt necesare tinerei generații, pedagogilor, persoanelor care doresc să se integreze în societatea locală, meșterilor populari care perpetuează modele ale culturii tradiționale în creațiile lor. Cercetările din cadrul proiectului, – majoritatea publicate în regim de acces deschis, – facilitează accesul tuturor la cunoașterea creațiilor populare și a valorilor naturii țării noastre. E susținută astfel **societatea bazată pe cunoaștere**, informarea din surse verificate și bazate pe mărturii autentice.

Experiența statelor europene, ca și ale celor de pe alte continente, probează că punerea în valoare a tuturor formelor de patrimoniu național reprezintă un suport important pentru crearea locurilor de muncă, implicarea tinerilor, dezvoltarea turismului și a industriilor culturale.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului cuprinde un teren pe care sunt amplasate clădirile Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală (blocul expozițional, blocul

administrativ, depozite, spații pentru activitatea restauratorilor), patrimoniul muzeal format din cca 130.000 de bunuri culturale mobile, Biblioteca științifică, Arhiva foto-video, Arhivă muzeală (de documente), Arhiva Muzeului Satului, baza de date muzeală. Componentele infrastructurii permit cercetarea complexă, multidisciplinară a patrimoniului etnografic, istoric și natural al Republicii Moldova, în baza colecțiilor muzeale, a bunurilor culturale și naturale de pe teren.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Pe parcursul primelor zece luni ale anului 2022, MNEIN a cooperat cu mai multe instituții științifice în organizarea conferințelor: Institutul Patrimoniului Cultural, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Istorie, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

MNEIN a continuat cooperarea strânsă cu instituțiile de presă care reflectă expozițiile, alte evenimente culturale, precum și manifestările științifice organizate de instituție. În particular, Compania de Stat „Teleradio Moldova” s-a afirmat ca un partener constant al MNEIN, care se remarcă prin profesionalismul cu care reflectă subiectele legate de cultura tradițională și patrimoniul muzeal. A continuat realizarea Emisiunii săptămânale „Tezaur” (producătoare – jurnalista Irina Ropot, consultant științific – Varvara Buzilă, dr., conf. univ.), consacrată celor mai valoroși meșteri populari contemporani.

Au fost păstrate relațiile de colaborare cu Institutul pentru Dezvoltarea Societății Informaționale. Toate culegerile de rezumate ale comunicărilor, editate de MNEIN, au fost indexate în Instrumentul Bibliometric Național.

În cooperare cu A.O. „Familii Migrante”, cercetătorii MNEIN au participat la planificarea și desfășurarea Festivalului iProsop în localitatea Selemet, r. Cimișlia (12 iunie 2022).

A fost inițiată cooperarea cu un șir de instituții în vederea studierii carotelor din sondele de adâncime forate în regiunile de sud ale Interfluviului Nistru-Prut, aflate în depozitul muzeului. Instituțiile vizate sunt: Institutul de Geologie și Seismologie din Chișinău, Universitatea din București (Facultatea de Geologie și Geofizică), Institutul Geologic al AȘUkr Semenenko din Kiev; Earth and Planetary Sciences, Curtin University, Australia; Department of Earth & Planetary Sciences, University of California Riverside (USA); University of Durham, Department of Earth Sciences, United Kingdom. Au demarat cercetări fundamentale privind stabilirea geocronologiei și originii carotelor respective.

În parteneriat cu Rezervația Naturală „Plaiul Fagului”, au fost plantați 10 puiți de fag în Grădina Botanică a MNEIN.

Grație conlucrării cu Galeria colecțiilor „Petru Costin” a Consiliului raional Ialoveni, MNEIN a primit ca donație 94 de bunuri culturale care urmează a fi incluse în cadrul expoziției „Istoria familiei și conacului Balioz” de la filiala MNEIN Conacul Balioz, s. Ivancea, r. Orhei.

În cooperare cu Consiliul raional Rezina și Primăria comunei Lalova, pe 17 septembrie 2022, a fost organizată prima ediție a Festivalului Legendelor în satul Țipova, r. Rezina.

A continuat cooperarea cu Banca Națională a Republicii Moldova în vederea formulării și selectării propunerilor de teme pentru monede aniversare și comemorative, precum și pentru elaborarea unui nou design al bancnotelor, incluzând elemente ale patrimoniului etnografic.

Împreună cu reprezentanții Î.S. „Poșta Moldovei”, au fost selectate subiecte pentru

elaborarea machetelor seriei de mărci poștale „Din patrimoniul MNEIN” (3 mărci poștale – ploscă de lut, cazan hunic de bronz, vas pictat, alte 3 mărci și cărți poștale – scoarțe de Căușeni).

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

A continuat cooperarea cu Comisia Națională pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial a României. Pe 14 septembrie, la Chișinău a avut loc o ședință comună a membrilor comisiilor din R. Moldova și România, în cadrul căreia a fost evaluată viabilitatea elementelor comune înscrise în *Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității*. A fost adoptată o rezoluție comună care vizează intensificarea cooperării bilaterale.

O parte din cercetătorii MNEIN au participat la un șir de sesiuni online cu reprezentanții Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial a României, ai Ministerului de Externe al României, Ambasadei României în Franța, Ministerului Culturii de la Chișinău, Ambasadei Republicii Moldova în Franța. Sesiunile au vizat fortificarea argumentării științifice a dosarului „Arta cămășii cu alțiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”, pentru a fi inclus în *Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității*.

În cooperare cu European Union Global Diaspora Facility (Bruxelles) și cu diaspora moldovenească din Suedia, au fost organizate două ateliere: „Abordări contemporane în conservarea și promovarea muzeelor în aer liber” (16-18 februarie 2022), „Promovarea turismului sustenabil” (27 iunie – 1 iulie 2022). La ambele ateliere au participat cercetători și alți angajați ai MNEIN, precum și reprezentanții altor instituții (Universitatea din Uppsala, Suedia, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Agenția de Stat „MoldSilva”, Institutul Patrimoniului Cultural, Panda Tur, ș.a.).

Unii din membrii echipei de implementare a proiectului au cooperat cu UNESCO și Institutul de Etnologie din Bratislava (Slovia) în vederea salvagardării patrimoniului cultural imaterial al comunităților refugiate din Ucraina.

11. Dificultățile în realizarea proiectului. Financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc. (obligatoriu)

Metodologia de gestionare a surselor financiare alocate pentru proiect, cu regret, nu permite modernizarea și dezvoltarea echipamentelor de cercetare. Se resimte necesitatea procurării unor mijloace tehnice mai performante (aparate de fotografiat, laptop-uri, proiectoare, scanere, copiatoare, imprimante color ș.a.) pentru realizarea cercetărilor, prelucrarea și stocarea informației privind bunurile de patrimoniu.

Este destul de dificilă completarea echipei cu tineri cercetători calificați. Dificultatea se datorează mai multor factori: fenomenul migrației tinerilor peste hotare; puțina atractivitate a profesiilor din domeniile științei și culturii; la puține facultăți se predau cursuri de etnografie și antropologie culturală etc.

Finanțarea cercetătorilor exclusiv în baza proiectelor câștigate la concursuri organizate periodic face foarte vulnerabil domeniul cercetării. Dispariția unor centre și colective din cadrul altor instituții științifice, din cauza faptului că proiectele lor nu au câștigat concursul de finanțare,

crează o atmosferă de nesiguranță în mediul academic, de permanentă teamă pentru ziua de mâine. La factorii menționați se mai adaugă evoluțiile politice extrem de îngrijorătoare din regiune (războiul din Ucraina, tentativele de destabilizare a ordinii publice, manipularea istoriei și valorilor culturale de unii actori politici, etc.), creșterea prețurilor și a costului vieții.

Nu suntem de acord cu decizia ANCD de a interzice, începând cu 2022, editarea revistelor științifice din contul bugetului proiectului științific. Finanțarea revistelor a fost permisă în anii precedenți (2020 și 2021). Publicarea anuală a două numere ale revistei *Buletin Științific* a fost prevăzută din start în proiectul depus la concursul „Proiect de Stat (2020-2023)”. Fiecare instituție științifică din R. Moldova are cel puțin o revistă proprie, care constituie principalul instrument de diseminare a rezultatelor propriilor cercetări și de cooperare cu alte instituții.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6) – 20

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate) – 10

1. BRIHUNET, M. Conferința științifică „Patrimoniul cultural românesc din străinătate: ce se poate face pentru a-i asigura conservarea?”; Universitatea „Valahia” din Târgoviște, 5-7 mai 2022. *Stâlpii comemorativi din bazinul râului Nistru* (comunicare orală).

2. CIOBANU, A., CIOBANU, C.Gh., doctor în istorie. Conferința științifică „Patrimoniul cultural românesc din străinătate: ce se poate face pentru a-i asigura conservarea?”; Universitatea „Valahia” din Târgoviște, 5-7 mai 2022. *Cartofilia interbelică – formă de conservare a imaginii patrimoniului imobil românesc din Basarabia* (comunicare orală).

3. LOZOVANU, D. X Международная научно-практическая конференция «Культура и искусство: традиции и современность», Чувашский государственный институт культуры и искусств, Шупашкар, Чувашия, 17 февраля 2022. *Взаимодействие музеологии с географическими науками* (устный доклад).

4. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Seminarul științific interactiv „Halıktanı, religiile și etniile Kazahstanului: istorie și actualitate”, Universitatea Kazahstanului de Nord „Manas Kozıbaiev”, catedra Asambleea Poporului Kazahstanului, Petropavlovsk, Kazahstan, 03 mai 2022. *Цыгане: история и география* (устный доклад).

5. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Videoconferința internațională a Societății de Geografie din România, Filiala Prahova, Societatea de Geografie din România, Filiala Prahova, Ploiești, 26 mai 2022. *Aspecte geodemografice și etnogeografice a localităților din Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova* (comunicare orală).

6. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Videoconferința internațională a Societății de Geografie din România, Filiala Prahova, Societatea de Geografie din România, Filiala Prahova, Ploiești, 26 mai 2022. *Comunitățile românești din Peninsula Balcanică* (comunicare orală).

7. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Cartographic Conference EuroCarto 2022, Technical University Vienna, Austrian Academy of Sciences, IGU, Viena, Austria, 18-21 septembrie 2022. *Minority place-name standardization: Moldova case* (comunicare orală).

8. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Seminarul Geografic Internațional „Dimitrie Cantemir”, Ediția a XLII-a, Universitatea Al. I. Cuza, Facultatea de Geografie și Geologie, Departamentul Geografie, Iași, România, 14-16 octombrie 2022. *Evaluation of the health aspects of the human development index in the Northern Development Region of the Republic of Moldova* (comunicare orală).

9. LOZOVANU, D., doctor în geografie. International Webinar „Understanding Research Ethics”, Sikkim Government College, Rhenock, Sikkim, India, 05 noiembrie 2022. *Research Ethics: a concern* (comunicare orală).

10. ȘIȘCANU, E., dr., conf. univ. Sesiunea internațională de comunicări științifice „Interferențe. Trecut, prezent, viitor”; Muzeul Țării Crișurilor din Oradea – Complex Muzeal, Oradea, 12-14 octombrie 2022. *Similitudini și diferențe între obiceiurile „Strigățul peste sat” la români și „Judecata cocoșului” la cehii din sudul Basarabiei* (comunicare orală).

➤ **Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova) – 3**

1. BUZILĂ, V., dr., conf. univ. Conferința Științifică Internațională „Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului”, ediția a II-a; Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 23.06.2022. *Funcții și semnificații ale cămășii cu altiță* (comunicare orală).

2. CIOBANU, C.Gh. Congresul Mondial al Eminescologilor, ediția a XI-a; Institutul de Filologie Română „B.P. Hasdeu”, Centrul Academic „Eminescu”, 2 septembrie 2022. *Eminescologie filatelică basarabeană* (comunicare orală).

3. LOZOVANU D., doctor în geografie. Seminarul Științific „Minoritatea Germană în Republica Moldova și România”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Institutul de Cultură și Istorie Germană din SE Europei, Munchen, Forumul Cultural German din Europa de Est, DAAD, Germania, Chișinău, 24 mai 2022. *Die deutsche Minderheit in der Republik Moldau in Vergangenheit und Gegenwart* (comunicare orală).

➤ **Manifestări științifice naționale – 6**

1. BUZILĂ, V., dr., conf. univ. Seminarul „Arta cămășii cu altiță – un patrimoniu viu al românilor”; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, 24.06.2022. *Tendențe, probleme și realizări în arta cămășii cu altiță* (comunicare orală).

2. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Sesiunea Științifică „Vectorul European al migrației din Republica Moldova: impactul socio-economic și demografic”, Academia de Studii Economice din Moldova, Jean Monet Chair Eumigra, Chișinău, 10 mai 2022. *Particularitățile diasporei moldovenești în statele Uniunii Europene: prezent și perspective* (comunicare orală).

3. PROHIN, A., doctor în istorie. Seminarul „Arta cămășii cu altiță – un patrimoniu viu al românilor”; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, 24.06.2022. *Cămașa cu altiță în creația pictorilor pașoptiști* (comunicare orală).

4. REȘETNIC, E., magistrul în istorie. Simpozionul Național de Etnologie „Tradiții și Procese Etnice”, Ediția a III-a; Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 31.03.2022. *Aportul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală la organizarea timpului liber în perioada*

postbelică (comunicare orală).

5. REȘETNIC, E., magistrul în istorie. Festivalul iProsop, satul Selemet, r. Cimișlia, 12.06.2022. *Ștergarul tradițional – expresie a iscusinței și îndemnării* (comunicare orală).

6. ȘIȘCANU, E., dr., conf. univ. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 18 iunie 2022. *Dialogul dintre generații și Puterea, impactul acesteia în RSSM* (comunicare orală).

➤ **Manifestări științifice cu participare internațională – 1**

1. LOZOVANU, D., doctor în geografie. Conferința Științifică cu participare internațională „Știința în Nordul Republicii Moldova: probleme, realizări, perspective (ediția a șasea)”, Academia de Științe a Moldovei, filiala Nord, Bălți, 19-20 mai 2022. *Aspecte de geografie medicală a Regiunii de Dezvoltare Nord* (comunicare orală).

13. Aprecieră și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri). (Opțional)

1. Ciobanu Aureliu, Ciobanu Constantin Gh. **Vermeil mare** pentru lucrarea „Istoricul cartofiliei basarabene 1896-1917”, vol. 1. Expoziția Filatelică „100 de ani de activitate filatelică organizată clujeană” (Cluj, România, 27-29 octombrie 2022).

2. Ciobanu Aureliu, Ciobanu Constantin Gh. **Vermeil** pentru lucrarea „Istoricul cartofiliei basarabene 1918-1944”, vol. 2. Expoziția Filatelică „100 de ani de activitate filatelică organizată clujeană” (Cluj, România, 27-29 octombrie 2022).

3. Ciobanu Constantin Gh., Godorozea Maria. **Vermeil** pentru lucrarea „Retrospectivă poștal-filatelică: Istoria mișcării filatelice din Moldova”, vol. VII. Expoziția Filatelică „100 de ani de activitate filatelică organizată clujeană” (Cluj, România, 27-29 octombrie 2022).

4. Ciobanu Aureliu, Ciobanu Constantin Gh. **Argint mare** pentru lucrarea „Istoria emisiunii poștale Prima aniversare de la proclamarea suveranității Republicii Moldova”. Expoziția Filatelică „100 de ani de activitate filatelică organizată clujeană” (Cluj, România, 27-29 octombrie 2022).

5. Ciobanu Aureliu, Ciobanu Constantin Gh. **Bronz argint** pentru lucrarea „Retro Bălți”. Expoziția Filatelică „100 de ani de activitate filatelică organizată clujeană” (Cluj, România, 27-29 octombrie 2022).

6. Ciocanu Maria. **Premiul „Ștefan Ciobanu” în domeniul conservării patrimoniului cultural și al muzeografiei.** Premiile anuale ale Ministerului Culturii pentru anul 2021.

7. Prohin Andrei. **Diploma de onoare a Ministerului Culturii.** Ziua Internațională a Muzeelor, 18.05.2022.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media:

➤ **Emisiuni radio/TV de popularizare a științei**

1. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața”, 06.01.2022. *Figurinele antropomorfe ale culturii Cucuteni-Tripolie.*

2. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 10.01.2022. *Vasele-binoclu din cultura Cucuteni-Tripolie.*
3. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 25.01.2022. *Bijuterii medievale din tezaurile de la Cuhureștii de Sus, Onești și Musaitu.*
4. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 01.02.2022. *Stele antropomorfe din expoziția MNEIN.*
5. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 03.02.2022. *Cazanul hunic de la Șestaci.*
6. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 08.02.2022. *Depozitul de piese de bronz de la Valea Rusului.*
7. BODEAN Sergiu. Moldova 1, emisiunea "Bună dimineața", 12.02.2022. *Podoabe sarmatice din expoziția MNEIN.*
8. BRIHUNEȚ Manole. Moldova 1, emisiunea „Moldova de Patrimoniul”, 15.04.2022. *Stâlpii comemorativi.*
9. BRIHUNEȚ Manole. Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața”, rubrica „Arta în istorii”, 29.04.2022. *Troița, monument memorial.*
10. BRIHUNEȚ Manole. Jurnal FM, emisiunea „Fără mască” – primul podcast despre relații”, 12.05.2022. *Crearea unei familii creștine.*
11. BRIHUNEȚ Manole. Moldova 1, emisiunea „Moldova de Patrimoniul”, 27.05.2022. *Obeliscuri.*
12. BRIHUNEȚ Manole. Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața”, rubrica „Arta în istorii”, 22.06.2022. *Clopotul, istoria și evoluția.*
13. BRIHUNEȚ Manole. Moldova 1, emisiunea „Moldova de Patrimoniul”, 5.10.2022. *Cobâlea.*
14. BUZILĂ Varvara. „Radio Chișinău”, emisiunea prezentată de redactorul Ina Guțu, 24.02.2022. *Obiceiul Mărțișorul și dosarul de patrimoniu UNESCO.*
15. BUZILĂ Varvara. Radio Antena Satelor, Emisiunea „Români de pretutindeni”, București, redactor Simona Popescu. *Despre evenimentele organizate la Chișinău în cadrul celebrării Unirii Basarabiei cu România la 27 martie 1918.*
16. BUZILĂ Varvara. Gazeta de Chișinău, <https://gazetadechisinau.md/.../costumul-traditional-nu.../>, interviu cu jurnalista Irina Nechit, 17.06.2022. „*Costumul popular nu este numai o haină ...*”.
17. BUZILĂ Varvara. Radio „Moldova 1”, interviu cu jurnalista Ana Moraru, ora 17.00, 16.06.2022. *iProsop – un exemplu de promovare de către primari a identității și unității noastre culturale și naționale.*
18. BUZILĂ Varvara. TVR Moldova, emisiunea Obiectiv comun, 24.06.2022. *Ziua Universală a Iei.*
19. CIOBANU Aureliu. TVR Moldova, emisiunea "Telematinal", 14.07.2022. *Expoziția de filatelie, cartofilie și numismatică cu participare internațională NAȚIONALĂ 2022.*
20. CIOBANU Aureliu. TVR Moldova, emisiunea "Telematinal", 18.07.2022. *Reportaj despre cartofilie și studiul „Istoricul cartofiliei basarabene”.*

21. LOZOVANU Dorin. TVR Moldova, emisiunea „Telematinal”, 03.01.2022. *Laureat al premiului „Mihail Kogălniceanu”, pentru lucrarea „Populația românească din Peninsula Balcanică”.*
22. LOZOVANU Dorin. Radio Moldova 1, Emisiunea Scrisori pentru Acasă, 13.03.2022. *Migrație și refugiați, consecințe în Republica Moldova.*
23. LOZOVANU Dorin. TV Moldova 1, Emisiunea Știință și Inovare, 15.03.2022. *Laureat al premiului Academiei Române ”Mihail Kogălniceanu”.*
24. LOZOVANU Dorin. Radio Eco FM, Emisiunea Între Da și Nu, 24.05.2022. *Aspecte geografice și culturale din America Centrală.*
25. LOZOVANU Dorin. Radio Vocea Basarabiei, 05.09.2022. *Comunitatea de Meglenoromâni.*
26. LOZOVANU Dorin. Radio România Iași, Emisiunea Dialog Intercultural, 10.09.2022. *Provincia multiculturală Voivodina.*
27. LOZOVANU Dorin. Radio România Iași, Emisiunea Dialog Intercultural, 07.10.2022. *Aromânii din Karitsa.*
28. LOZOVANU Dorin. Radio România Iași, Emisiunea Dialog Intercultural, 21.10.2022. *În satul lui Iordache Olimpiotul.*
29. LOZOVANU Dorin. Radio România Iași, Emisiunea Dialog Intercultural, 04.11.2022. *Vlahii din Kalyvi (Colibe).*
30. MACOVEI Tamara. TVR Moldova, 1.03.2022. *Participarea refugiaților ucraineni în activitățile muzeale.*
31. MACOVEI Tamara. Radio Moldova, 19.03.2022. *Covorul de nuntă din cadrul expoziției de la MNEIN.*
32. MACOVEI Tamara. TVR Moldova, 20.04.2022. *Ouăle încondeiate din cadrul atelierului de încondeiere a ouălor de Paști.*
33. PANĂ Sergiu. TV Moldova 1, emisiunea „Moldova de patrimoniu”, 21.02.2022. *Speciile de mastodonți care au viețuit în Moldova și fosilele unor mastodonți din cadrul Expoziției permanente a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală „Natura. Omul. Cultura”.*
34. PANĂ Sergiu. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața”, rubrica „Arta în istorii”, 11.03.2022. *Speciile și rasele de porumbei din cadrul Vivariului Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală.*
35. PANĂ Sergiu, CODREANU Sergiu. Speranța TV, Emisiunea „Focus”, 13.04.2022. *Solurile Republicii Moldova: probleme, provocări și perspective.*
36. PANĂ Sergiu. TVR Moldova, emisiunea „Telematinal”, 22.04.2022. *Expoziția temporară „Frumuseți înaripate. Păsări decorative din Patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală”.*
37. PANĂ Sergiu. Speranța TV, Emisiunea „Focus”, 26.04.2022. *Colecția Ornitologică din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală.*
38. PANĂ Sergiu. TVR Moldova, emisiunea „Telematinal”, 17.06.2022. *Diversitatea speciilor din cadrul Vivariului Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală.*

39. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața !”, rubrica „Arta în istorii”, 04.02.2022. *Costumul urban pentru femei, ceasurile de perete, biblioteca urbană din expoziția permanentă a MNEIN.*
40. PROHIN Andrei. Radio Chișinău, emisiunea „Zestrea neamului”, 22.02.2022. *Dragobetele și Mărțișorul.*
41. PROHIN Andrei. Radio Moldova, buletinul de știri, 23.02.2022. *Sărbătoarea Dragobetelui.*
42. PROHIN Andrei. RozoomPress, Italia, emisiunea „Simboluri de primăvară”, 01.03.2022. *Tradiții populare de Mărțișor.*
43. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața !”, rubrica „Arta în istorii”, 11.03.2022. *Hulubașii din aluat. Sărbătoarea celor 40 de Mucenici.*
44. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Mesager”, 24.03.2022. *Expoziția „România reîntregită – 104 ani de la Unirea Basarabiei cu România”.*
45. PROHIN Andrei. Radio Moldova, emisiunea „Academia Radio”, 26.03.2022. *Expoziția „România reîntregită – 104 ani de la Unirea Basarabiei cu România”.*
46. PROHIN Andrei. PRO TV, buletinul de știri, 25.03.2022. *Vizitarea MNEIN de către refugiații din Ucraina.*
47. PROHIN Andrei. TVR Moldova, emisiunea „Tradiții”, 9.04.2022. *Compartimentele de etnografie din expoziția permanentă a MNEIN.*
48. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața !”, rubrica „Arta în istorii”, 05.04.2022. *Postul Mare în tradiția populară, Duminica Sfântului Ioan Scărarul, Bunavestire.*
49. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața !”, rubrica „Arta în istorii”, 13.04.2022. *Pâinea în formă de scară, Pasca, Ouăle încondeiate.*
50. PROHIN Andrei. Radio Europa Liberă, emisiunea „Istorie la pachet”, 25.04.2022. *Istoria sărbătoririi Paștelui și tradițiile populare pascale.*
51. PROHIN Andrei. Radio Moldova, buletinul de știri, 24.04.2022. *Expoziția „Frumuseți înaripate...”.*
52. PROHIN Andrei. TV Moldova 1, emisiunea „Bună dimineața !”, rubrica „Arta în istorii”, 28.04.2022. *Blajinii, Scrânciobul pascal.*
53. PROHIN Andrei. Radio Moldova, emisiunea „Matinal național”, 2.05.2022. *Paștele Blajinilor.*
54. PROHIN Andrei. TVR Moldova, emisiunea „Matinal”, 24.06.2022. *Istoria și particularitățile cămășii cu altiță.*
56. PROHIN Andrei. Radio România Actualități, buletinul de știri, 8.09.2022. *Expoziția „Țeserea lumii. Scoarțe românești din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și al Muzeului Național al Țăranului Român”.*
57. PROHIN Andrei. Radio Moldova, emisiunea „Album de familie”, 11.09.2022. *Expoziția „Țeserea lumii. Scoarțe românești din patrimoniul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și al Muzeului Național al Țăranului Român”.*
58. PROHIN Andrei. TVR Moldova, emisiunea „Matinal”, 14.09.2022. *Ședința comună a Comisiilor Naționale pentru Salvarea și Protecția Patrimoniului Cultural Imaterial ale României și Republicii Moldova.*

➤ **Articole de popularizare a științei**

1. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 1(410), p. 17. *Curiozități!*
2. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 2(411), p. 17. *E curios!*
3. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 3(412), p. 16. *Curiozități!*
4. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 4(413), p. 4-5. *Mozaic pascal*.
5. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 5-6(414-415), p. 20. *Curiozități de la stână*.
6. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 7-8(416-417), p. 21. *E curios!*
7. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 9(418), p. 17. *Curiozități despre școli*.
8. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 10(419), p. 17. *Curiozități despre educație*.
9. PROHIN, A. *Alunelul*. 2022, nr. 11(420), p. 17. *Curiozități cu îngeri*.

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului (Opțional)

Cercetătorul Andrei Diduh a susținut teza de master “Utilizarea aplicațiilor SIG mobile în cartografierea geologică și geomorfologică”, în cadrul Facultății de Geografie, la Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău).

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)

Cercetătorii din echipa de implementare a proiectului, care sunt membri ai Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, au participat la redactarea și completarea *Legii nr. 58/2012 pentru protejarea patrimoniului cultural imaterial*. Noua redacție a legii se află în proces de examinare la Guvern.

Cercetătorii din echipa de implementare a proiectului, care sunt membri ai Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor, au participat la discutarea proiectului *Regulamentului de activitate al Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile*.

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

➤ **Membriu/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)**

BRIHUNEȚ Manole, membru al Consiliului de Experți pentru artă religioasă, arhitectură și restaurare al Patriarhiei Moscovei și Întregii Rusii.

BUZILĂ Varvara. Comisia de examen la susținerea tezelor de licență la Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, 01-02.02.2022. Președinte.

BUZILĂ Varvara. Comisia de susținere a tezelor de master la Academia de Muzică,

Teatru și Arte Plastice, catedra Culturologie și management artistic, 16.06.2022.
Președinte.

BUZILĂ Varvara. Congresul al IX-lea ordinar al Uniunii Meșterilor Populari din Moldova, 20.06.2022. Membră a Consiliului Uniunii Meșterilor Populari, responsabilă de consultanța științifică.

BUZILĂ Varvara, BRIHUNET Manole, CANDU Teodor, membri ai Comisiei Naționale de Heraldică de pe lângă Președinția Republicii Moldova.

VICOL Petru, BUZILĂ Varvara, PROHIN Andrei, membri ai Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial.

VICOL Petru, PROHIN Andrei, membri ai Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor.

➤ **Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)**

BUZILĂ Varvara, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, membră a colegiului de redacție; *Realități culturale*, membră a colegiului de redacție; *Editura Etnologica*, București, membră a colegiului editorial.

CIOBANU Constantin, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, redactor-coordonator.

CIOCANU Maria, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, membră a colegiului de redacție.

DERJANSCHI Valeriu, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, membru al colegiului de redacție, responsabil pentru *Fascicula Științele Naturii*.

LOZOVANU Dorin, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*; *GeoPolitica. Revistă de Geografie Politică, GeoPolitică și GeoStrategie* (București); *Etnosfera. Centrul European de Studii în Probleme Etnice* (București); *Journal „Antropo Webzin”* (Plzen, Cehia); *Revista Logos. Revistă de Filologie* (Arad); *International Journal of Languages, Literature and Linguistics* (Singapore); *International Journal of Culture and History* (Singapore); membru al colegiilor de redacție.

PANĂ Sergiu, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, secretar de redacție pentru *Fascicula Științele Naturii*.

PROHIN Andrei, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, membru al colegiului de redacție, responsabil pentru *Fascicula Etnografie și Muzeologie*.

ȘIȘCANU Elena, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, membră a colegiului de redacție.

VICOL Petru, *Buletin Științific. Revistă de Etnografie, Muzeologie și Științele Naturii*, președintele Colegiului de redacție.

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

RO. A fost acordat suport documentar și științific pentru promovarea la UNESCO a dosarului „Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”. Pentru dosarul menționat, precum și pentru alte elemente de patrimoniu imaterial (tradiții calendaristice, meșteșuguri populare), s-au întreprins diverse acțiuni de promovare: editarea publicațiilor de specialitate și de popularizare, organizarea expozițiilor, atelierelor de lucru, manifestărilor științifice, participarea la emisiuni radio și televizate.

Au fost elaborate fișe analitice, rapoarte de susceptibilitate și rapoarte de evaluare ale mai multor categorii de piese din domeniile etnografiei (ștergare, scoarțe) și ale științelor naturii (plante, păsări, monolite de soluri, vestigii de paleontologie), fiind realizate dosare de clasare pentru înscriere în Registrul Patrimoniului Cultural Mobil Național.

Prin contribuția cercetătorilor și în cooperare cu comunitățile locale, colecțiile muzeale au fost completate cu 146 bunuri culturale (covoare, ștergare, elemente ale costumului popular, unelte de muncă tradiționale, dispozitive casnice).

Au fost realizate lucrări de inventariere și conservare a pieselor de patrimoniu etnografic și natural din colecțiile MNEIN, precum și de modernizare a condițiilor de păstrare a sa.

Datorită colaborării cu Rezervația Naturală „Plaiul Fagului”, au fost plantați 10 puiți de fag în Grădina Botanică a MNEIN. A fost elaborat un nou proiect de amenajare, optimizare și modernizare a Grădinii Botanice și Vivariului MNEIN.

În cadrul deplasărilor în teren, au fost realizate prospecțiuni de suprafață ale așezărilor culturii Cucuteni-Tripolie, fiind colectate fragmente de ceramică preistorică pentru a completa colecția arheologică a MNEIN.

Au fost realizate deplasări pentru studierea aflorimentelor de vârstă neogenă și determinarea faunei găsite, precum și de cercetare a formațiunilor Ediacarane din nordul republicii.

Au fost întreprinse expediții de documentare a monumentelor de istorie, arhitectură populară, precum și a patrimoniului imaterial în localități din raioanele Orhei, Dubăsari, Rezina, Edineț, Strășeni, Ialoveni, Călărași, Ungheni, Criuleni, Cimișlia.

Cercetarea complexă a tradiției cămășii cu altiță din Basarabia, în contextul spațiului românesc, a reliefat profundele valențe sociale și culturale ale cămășii (și, prin extensiune, a întregului costum tradițional) în conștiința omului contemporan.

În baza colecției muzeale de țesături de interior, au fost puse în lumină tradițiile legate de meșteșugul țesutului în multe Țe și perpetuarea lor în contemporaneitate.

Prin studierea temelor individuale de etnografie și științe ale naturii, au fost relevate informații inedite și analize istoriografice, rezultatele fiind prezentate în **65 de lucrări științifice** publicate, în **50 de comunicări** susținute în cadrul conferințelor științifice din țară și de peste hotare, în **58 de interviuri** consacrate valorilor patrimoniului etnografic și natural al republicii, expozițiilor și altor evenimente culturale organizate de MNEIN.

A fost asigurat suportul științific pentru 5 expoziții de etnografie și științe ale naturii.

ENG. The research team offered documentary and scientific support for the promotion within UNESCO of the nomination file “The Art of the Traditional Blouse with Embroidery on the Shoulder (*altiță*) – an Element of Cultural Identity of Romania and the Republic of Moldova”. For this file, as well as for other elements of intangible cultural heritage (calendrical traditions, folk crafts), were undertaken various activities of promotion: publishing scientific editions and of popularization, organizing exhibitions, workshops and scientific events, participation in radio and TV programmes.

They prepared analytical register cards, reports of susceptibility and evaluation reports for several categories of items from the fields of ethnography and natural sciences; thus were drafted candidate files for inscription in the Register of the National Movable Cultural Heritage.

Through the contribution of researchers and in cooperation with local communities, the museum collections were completed with 146 cultural properties (carpets, towels, elements of the folk costume, traditional work tools, and household devices).

They undertook actions of inventorying and conservation of museum pieces belonging to the ethnographical and natural heritage from the MNEIN collections, as well as of modernizing its storage conditions.

Due to the cooperation with the Natural Reserve “Plaiul Fagului”, they planted 10 seedlings of beech tree in the Botanical Garden of MNEIN. They drafted a new project of arranging, optimization and modernization of the Botanical Garden and Vivarium of MNEIN.

During field trips, were made surface prospections of the settlements belonging to the Cucuteni-Trypillia culture; they collected fragments of prehistoric pottery to complete the archaeological collection of MNEIN.

Trips were made to study Neogene outcrops, determine the fauna relics, as well as to investigate Ediacarian formations from the northern region of the country.

They undertook expeditions to document historical monuments and of folk architecture, as well as of intangible cultural heritage in villages from the following districts: Orhei, Dubăsari, Rezina, Edineț, Strășeni, Ialoveni, Călărași, Ungheni, Criuleni, and Cimișlia.

Through the complex investigation of the tradition of the blouse with “altiță” from Bessarabia, considered in the context of the Romanian area, were highlighted the deep social and cultural significances of the blouse (by extension, of the traditional costume too) in the consciousness of contemporary people.

Basing on the museum collection of inside fabrics, were highlighted the traditions related to the craft of weaving in several harnesses and their continuity nowadays.

Due to the investigation of individual topics of ethnography and natural sciences, they revealed unpublished information and historiographical analysis. Their results were presented in **65 scientific publications**, in **50 reports** presented at scientific conferences in the republic and abroad, in **58 interviews** dedicated to the values of the ethnographical and natural heritage of our country, to exhibitions and other cultural events organized by MNEIN.

They provided scientific support for 5 exhibitions of ethnography and natural sciences.

19. Recomandări, propuneri

Recomandăm organelor de resort susținerea cercetătorilor pentru continuarea și aprofundarea direcțiilor de investigație din cadrul Proiectului științific „Patrimoniul etnografic și natural al Republicii Moldova – salvagardare muzeală pentru sporirea coeziunii sociale”.

În contextul pericolului escaladării războiului din Ucraina, cu consecințe grave asupra Republicii Moldova, considerăm necesară elaborarea unei strategii naționale de asigurare a securității colecțiilor muzeale și altor instituții care gestionează obiecte de patrimoniu cultural și natural. Este necesară încheierea unor acorduri cu țările vecine, membre UE și NATO, pentru a transporta pe teritoriul lor, în caz de necesitate, cele mai valoroase colecții de patrimoniu.

Recomandăm sporirea investițiilor în conservarea și restaurarea patrimoniului cultural, în valorificarea mai profundă a acestuia.

Recomandăm susținerea formării de noi specialiști în domeniile asociate patrimoniului cultural și natural, în instituțiile de învățământ superior, precum și angajarea lor conform specialității.

Recomandăm revederea mecanismului de finanțare a activităților științifice, pentru a asigura un salariu stabil cercetătorilor din toate instituțiile de profil, pentru a nu fi dependenți doar de câștigarea concursurilor de proiecte științifice.

Conducătorul de proiect *A. Prohin* / PROHIN Andrei

Data: 17 noiembrie 2022

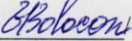
**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
la data 18.11.2022**

Cifrul proiectului: 20.80009.08.07.24

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	1588,7	+14,9	1603,6
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	460,7	+4,3	465,0
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710	20,0	-10,0	10,0
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	15,0	+10,0	25,0
Servicii de editare	222910	128,9		128,9
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	3,2		3,2
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de munca achitate de angajator	273500	7,0		7,0
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900		+33,0	33,0
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	9,5		9,5
Procurarea altor materiale	339110	5,5		5,5
Total		2238,5	+52,2	2290,7

Notă: În tabel se prezintă doar categoriile de cheltuieli din contract ce sunt în execuție și modificările aprobate (după caz)

Conducătorul organizației / Petru VICOL

Contabil șef Valentină MUSTEATĂ

Conducătorul de proiect Andrei PROHIN

Data: 17 noiembrie 2022

LS

Anexa 1C

Componenta echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.08.07.24

Echipea proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1	Prohin Andrei	1985	Doctor	0,5	03.01.2022	31.12.2022
2	Pană Sergiu	1978	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
3	Buzilă Varvara	1955	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
4	Brihuneț Manole	1962	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
5	Candu Teodor	1978	Doctor	0,25	03.01.2022	31.12.2022
6	Lozovanu Dorin	1975	Doctor	0,5	03.01.2022	31.12.2022
7	Derjanschi Valeriu	1958	Doctor habilitat	0,5	03.01.2022	31.12.2022
8	Șișcanu Elena	1953	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
9	Macovei Tamara	1958	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
10	Dudnicenco Nicolae	1982	Doctor	1	03.01.2022	31.12.2022
11	Cojuhari Tamara	1952	Doctor	1	03.01.2022	03.10.2022
12	Curcubăt Stela	1968	Doctor	0,5	03.01.2022	03.10.2022
	Curcubăt Stela	1968	Doctor	1	04.10.2022	31.12.2022
13	Ciocanu Maria	1946		1	03.01.2022	31.12.2022
14	Țugulea Cristina	1989	Doctor	0,5	03.01.2022	31.12.2022
15	Ciobotaru Valerian	1948	Doctor	0,5	03.01.2022	31.12.2022
16	Obadă Teodor	1961		0,5	03.01.2022	31.12.2022
17	Ursu Mihail	1951		0,5	03.01.2022	31.12.2022
18	Ciobanu Constantin	1947		0,25	03.01.2022	31.12.2022
19	Bodean Sergiu	1975		0,5	03.01.2022	31.12.2022
20	Diduh Andrei	1996	Magistru	0,5	03.01.2022	31.10.2022
	Diduh Andrei	1996		1	01.11.2022	31.12.2022
21	Vicol Petru	1975		0,5	03.01.2022	31.12.2022

22	Reșetnic Elena	1985	Magistru	1	03.01.2022	31.12.2022
23	Ciobanu Aureliu	1969		0,5	03.01.2022	31.12.2022
24	Onofriescu Valentina	1961		0,5	03.01.2022	31.12.2022
	TOTAL			16,0		

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	8,33%

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	8,33%

Conducătorul organizației _____ / Petru VICOL

/ Contabil șef *Valentina Musteată* / Valentina MUSTEATĂ

Conducătorul de proiect *Andrei Prohin* / Andrei PROHIN

Data: 17 noiembrie 2022

LS

